

PŘÍLOHA

Sémiologický rozbor recenzí obsahová analýza publicistického textu

Cílem praktické části mé práce je analýza samotných publicistických textů – hudebních recenzí. Ve dvou rozbořech (tentýž produkt posuzovaný různými autory a různé produkty posuzované jedním autorem) se pokouším demonstrovat schematičnost v metareferování, šablonovitost psaní v kulturní kritice, konvečnost panující mezi hudebními publicisty i charakteristiku postmoderních přístupů, v jejichž rámci se autor recenzí může vyjadřovat nejasně, či dokonce protichůdně.

Sémiologický rozbor téhož produktu v rámci různých diskurzů – médií (autorů)

Sémiologický rozbor referování o dané hudební osobnosti či počínu v rámci různých diskurzů (médií), ve kterých je uchopována, by měl objasnit, kterak se diskurz samotný podílí na konečné podobě mediálního produktu (recenze, kritika). Vybrány jsou ty diskurzy – média, které jsou na sobě (relativně) ekonomicky, a tudíž by měli být i obsahově, nezávislé, a které optimálně pokrývají spektrum nejčtenějších a veřejností nejuznávanějších českých médií, které pravidelně přinášejí hudební recenze. Následná analýza osvětluje, že tomu tak není, a že každý soud, který se jeví jako na sobě navzájem nezávislý, funguje v rámci svého diskurzu obdobně, obsahová stálost je jen překryta výstřelky daného autora – individuality. Recenze se stávají masovým produktem, jehož úspěšné zacílení je měřeno nikoliv relevantním hodnotovým soudem, ale mírou udržení pozornosti. „Je třeba mít něco pro všechny, aby nikdo nemohl uniknout, proto se vybrušují a propagují rozdíly. Zásobování publika hierarchicky odstupňovanými kvalitami sériově vyráběného zboží slouží jen o to úplnější kvantifikaci. Každý se má jakoby spontánně chovat podle své „úrovně“ předem určené indiciemi a sahat jen po té kategorii masového produktu, která je prefabrikována pro jeho typ.“¹ (Zákazník volí svůj diskurz, který je mu předem nabídnut.)

Při porovnávání jednotlivých mediálních výstupů si budu všimnout především těchto oblastí

¹ ADORNO - HORKHEIMER. *Dialektika osvícenství*. 1. vyd. Praha: Oikoymenth, 2009. 246 s. ISBN 978 – 80-7298 -267-7 str. 125

- účinek, který má sdělení či jeho část vyvolat na straně adresáta (Piercův „interpretans“)
- způsob realizace (token) za stálosti obsahu (type) u jednotlivých sdělení (zpráva, recenze) – tj. způsob obměn povrchových forem za obsahové stálosti či podobnosti
- performativní aspekty výpovědi – rozdělení sloves dle Austinových a Searlových klasifikačních skupin. Způsob výběru klíčových sloves objasňuje způsob, kterým je čtenář formován

Promo „zpráva“² od vydavatelství Universal, které aktuální desku interpretky zaštituje. Aktualita o jejím novém počínu je souběžně zařazena do rubriky „aktuální zprávy“ a „biografie Marie Rottrové“

Marie Rottrová – Stopy (nové album)

Noblesní dáma českého popu, stálice, která díky svému nezaměnitelnému charismatickému projevu, vzezření i citlivému výběru repertoáru nikdy neztratila přízeň fanoušků, přichází po dlouhých osmi letech s novým albem. Nese symbolický název “Stopy”. Přináší sympatickou kolekci písní, které navzdory tomu, že pocházejí od zdánlivě širokého spektra autorů plynou ve velmi soudržné a jednoduché náladě čímž vytvořili přesvědčivý a konzistentní tvar alba, které se opravdu skvěle poslouchá. Ozdobou je mimo jiné křehká skladba zesnulé Z. Navarové “Žaluzie” (pilotní singl), která přes svou smutnou náladu jakoby symbolizuje poklidnou náladu této milé desky s až písničkářskou atmosférou. Podle jmen některých autorů se lze i dovtípit proč tomu tak je. Autorsky se zde zaskvěli mimo jiné P.Milcová, V.Kučaj nebo P.Jíšová a texty přispěli např. Z.Vřešťál, J. Nohavica a H.Sorrosová.³

Sémiologický rozbor

Bezprostřední interpretans: Marie Rottrová vydala novou desku Stopy.

Dynamický interpretans: záměrem sdělení jakožto znaku je vyvolat v příjemci sdělení touhu po nákupu produktu. Krátké a čtivé sdělení plné superlativ má navodit „příjemnou sváteční“ atmosféru, která je spojena s nákupem produktu.

Dynamický interpretans je zde podpořen především citově zabarvenými adjektivy: noblesní (tj. vybraná, luxusní, netradiční), charismatická (tj. uhrančivá, jedinečná, kouzelná), citlivý

² Zpráva je informace o společensky významné či společensky zajímavé události nebo novém faktu. Zpráva pravdivě, přesně, stručně a jasně konstatuje fakta. Cit. HLAVNÍ REDAKCE ČESKOSLOVENSKÉ ENCYKLOPEDIE. *Ilustrovaný encyklopedický slovník* 1. vyd. Praha : Academia, 1982. 976 stran

³ UNIVERSAL MUSIC. Universal (online). Praha: 2007. [cit. 2010-01-19]. Dostupný z WWW <http://www.universal.cz/interpret/marie-rottrova/biography>

výběr (tj. promyšlený, na posluchače zacílený, propracovaný), sympatická kolekce (tj. vzbuzující sympatie a preferované pozitivní stavy na straně nakupujícího), přesvědčivý a konzistentní (tj. pádný, nesporný a zároveň pevný a nevyvolávající rozpor), křehká skladba (tj. výjimečná, citlivá), poklidná a milá deska (tj. pozitivní a idylická, takřka až s písničkářskou atmosférou – konotace: oheň, soudržnost, vřelost, upřímnost)

Type – sdělení, jež má odkazovat na heroičnost interpreta tím, že při své cestě za výsledkem (vydání CD) „překonal překážku“. Tato skrytá sdělení jsou pravidelnou součástí „zpráv“ od vydavatelství, a pro jejich emocionální podtext jich využívají i recenzenti.

Token: „navzdory tomu, že pocházejí od zdánlivě širokého spektra autorů plynou ve velmi soudržné náladě čímž vytvořili... (, že se album) skvěle poslouchá.“

Užitá slovesa jako např.: přichází (po dlouhých osmi letech s novým albem)..., přináší (sympatickou kolekci písní)... je (ozdobou)... lze se (dovtipit) lze dle Austinova rozdělení zařadit i mezi lokuční slovesa – tj. slovesa sdělování i do reprezentativů (Searlova modifikace Austinova rozdělení ilokučních aktů) – ilokučních aktů typů tvrzení a oznámení, neboť záměrem mluvčího (hudební vydavatelství) je jistě užitím daných slov vyvolat účinek u adresáta (touha po produktu). O neurčité linii v oddělování performativních a konstitutivních výpovědí se ve své knize „Jak se co dělá slovy“ zmiňuje i sám Austin. Výpověď se ale v tomto případě bude řadit spíše k ilokučním řečovým aktům, neboť mluvčí má silný vliv na to, co je sdělováno (což v případě lokačních aktu nemá).

Recenze z nejúspěšnějšího českého hudebního serveru Musicserver

Říkají: Maruško, zpívej si, Maruško...

Marie Rottrová, ta první dáma *českého* soulu! V historii naší populární hudby zanechala nemalé stopy. Její nové, osm let očekávané album nese svým způsobem neopodstatnitelný název "Stopy". Ty v nás ale zanechají nejspíše jen verše o tom, že to nebyla láska, ale sport, kdo v cílové pásce má dort...

Maruška Rottrová je jiná než ta skromná princezna z pohádky "Byl jednou jeden král". Tato žena bude brzy slavit sedmdesátku, nikomu nevnučuje fanatické postoje a překvapivě se ani nesnaží oslovit "mladší publikum" či věkově inovovat své fanouškovské kruhy. Mezi lidmi je ale zhruba stejně oblíbená jako ta pohádková, sůl postrádající naivka.

Deska "Stopy" vyšla začátkem listopadu, tedy v polovině podzimu a jejími kmotrami se stala překvapivá dvojice žen. Kupodivu Lucie Vondráčková a k nepodivu Hana Sorrosová, která na album přispěla čtyřmi svými texty.

Mezi další povědomá jména spjatá se vznikem nahrávky patří kupříkladu Jarek Nohavica, Pavla Milcová, Zdeněk Vřešťál, Filip Benešovsky, Pavlína Jíšová nebo Petr Hubacz. Pilotním singlem se stala posmutnělá píseň "Žaluzie" čitelného rukopisu Zuzany Navarové, která ji pro Rottrovou napsala krátce před svou smrtí. Album obsahuje deset písní, převážně akustických lyrických balad. Dále nabízí duet s Petrem Němcem a soubor velice vlezlých, příjemných a milých popěvků. Zcela nově a překvapivě ukazuje i folkovější citění a pěvecký um paní Rottrové, bohužel ale může navodit i pocit jemného zklamání.

Napsat, že Marie Rottrová stárne, by bylo velice nevhodné. Řekněme, že zraje. V jejím zpěvu se místy objeví přinejmenším podezřelý chrapot, více zarážející je ale téměř nepovedená postprodukční snaha ho zahladit. Zvuk alba je neinvenční a z určitého pohledu desce škodí. Písně jsou hudebně pestré a zpěvné, zkrátka mistrovské kusy, které díky shůry sestoupenému hlasu ostravské Marušky velice sytě a nádherně vyznívají. Textově jsou zvláštní - stupidní a jednoduché nebo obrazné a hravé (odpověď možno najít po poslechu). Jisté ale zůstává, že všechny "Stopy" jsou vyplněny zvukem ohraných a dlouho zaprášených keyboardů a jejich technicky prostý zvuk nutí pozastavit se nad tím, jedná-li se o nepovedené studiovky, nebo velmi zdařilé demonahrávky.

Z jiného pohledu je nezbytné uznat a ocenit, že jde o standard Marie Rottrové, která mistrovsky nabízí přesně to, co se od ní očekávalo. Povedenou desku pro její posluchače, která jejich řady a generace upřímně potěší, protože zprostředkuje přesně to, co si přáli, na co se těšili a co mají doopravdy rádi a rádi již několik desetiletí. Publicisté a kritici mohou psát a hodnotit cokoliv, důležitý však zůstává jen pocit, který staronová Maruška všem příznivcům opět bezpochyby zajistila.⁴

4/10

Sémiologický rozbor

Bezprostřední interpretans: Marie Rottrová vydala novou desku Stopy

Dynamický interpretans: záměrem sdělení jakožto znaku je vyvolat v příjemci pocit „dobře vykonané práce“ autora recenze, který svůj subjektivní soud založil na podrobném zkoumání textové i hudební složky alba, svou kritiku zařadil do širšího kontextu a v závěrečném grafickém hodnocení se jasně vyznamenal (4/10 – podprůměr)

Že výsledkem dynamického interpretansu není vyslovit skutečný názor, ale spíše „prodat“ vlastní schopnost zcela se nevyomezit určují především citově zabarvená adjektiva a výrazy, které si vzájemně odporují:

⁴ HRUŠKA, Marek Gabriel. *Říkají, zpívej si, Maruško, zpívej si...* Musicserver [online]. Praha: 14.01.2010. [cit. 2010 -01 19]. Dostupný z WWW <http://musicserver.cz/clanek/28622/Marie-Rottrova-Stopy>. ISSN 1803-6309

„neopodstatnitelný název "Stopy" (stopy jako mention)... zanechala nemalé stopy...“ (stopy jako use) – autor uznává zásluhy (šlápoty, zářezy) zpěvačky, aby v následném hodnocení název její „dlouho očekávané desky“ nazval neopodstatnitelným.

„Tato žena bude brzy slavit sedmdesátku, nikomu nevnucuje fanatické postoje a překvapivě se ani nesnaží oslovit "mladší publikum" či věkově inovovat své fanouškovské kruhy“ (To je dobře nebo špatně?). „Mezi lidmi je ale (spojka „ale“ jasně udává vymezení se vůči předchozímu, které ovšem nebylo zřejmé, pozn. autora) zhruba stejně oblíbená jako ta pohádková“ (ta zřejmě u širší veřejnosti oblíbená je), „sůl postrádající naivka“ (naivka – konotace: hloupá, nepředvídatelná, negativně znějící substantivum).

Z „překvapivé dvojice žen“ je jedna „kupodivu“ a jedna „k nepodivu“ – celá dvojice tedy zas tak překvapivá není.

„Pocit jemného zklamání, napsat, že Marie Rottrová stárne, by bylo velice nevhodné“ (už je to napsáno, konotace: horší hlasový projev, neinvenčnost), „podezřelý chrapot, neinvenční zvuk, který desce škodí“ (z „určitého pohledu“, není ale jasné z kterého) versus „mistrovský um“ (denotace: umět), „hudebně pestré mistrovské kusy“ (asi ty neinvenční), „nádherně vynívají“ (ač následně jde o nepovedené studiovky či demo nahrávky, konotace demo nahrávka: nevybroušená, nepropracovaná) atd.

Type – sdělení, jež má odkazovat na heroičnost interpreta tím, že při své cestě za výsledkem (vydání CD) překonal překážku.

Token: „V jejím zpěvu se místy objeví přinejmenším podezřelý chrapot...Marie Rottrová ale mistrně nabízí povedenou desku, upřímně potěší, bezpochyby zajistila...“

Podmínky diskurzu: sejetí s hudebním vydavatelství (nutnost desku recenzovat), vysoká možnost osobní exhibice (webové stránky bez korektora) daná i možností delšího slovního vyjádření, nutnost udržet pozornost čtenáře, který relevantní informace jinak vyhledává v tištěných médiích. Osobní exhibice autora tu má reklamní charakter. „Realitě přiměřené rozhořčení se stává obchodní značkou toho, kdo přinesl podniku novou ideu“⁵

⁵ ADORNO - HORKHEIMER. *Dialektika osvícenství*. 1. vyd. Praha: Oikoymenh, 2009. 246 s. ISBN 978 – 80-7298 -267-7 str. 133

Performativní aspekty výpovědi: Ilokuční slovesa : zanechají (...ty v nás ale zanechají...) je nezbytné⁶ (uznat a ocenit) – expresivy/direktivy (dle Searlovy modifikace). „ty v nás ale zanechají“ znamená „zanechávají ve mne“ – mluvčí vyjadřuje expresivně svůj vnitřní pocit. Užítím „je nezbytné uznat a ocenit“ se míní „ty uznej a oceň“ – mluvčí nabádá adresáta k jednání.

Recenze z Mladé fronty DNES, uveřejněné též na webových stránkách deníku

Nově vydané Stopy jsou pro Rottrovou ta pravá deska

Vkusné, uměřené, důstojné. Nová deska Marie Rottrové nevybočuje z představ, které si o zpěvačce utvořila řada jejích posluchačů. Křehčí popfolkový zvuk alba přenesl větší důraz na texty, mezi nimiž si Rottrová uměla vždy dobře vybírat.

Album Stopy není výjimkou. Milostná písnička Žaluzie od Zuzany Navarové má až pohádkově poetický rozměr, přitažlivou i jemnou melodii, ve které se odráží chvění latinských rytmů, je velkou perlou alba. Rottrová ji zpívá suverénně, svěžím hlasem, dává nahrávce až magickou náladu.

V písni Nebyla to láska zpěvačka zdůrazní výborný cit pro rytmus, kterým potvrdí své legendární přízvisko Lady soul. Vlastně je zajímavé, že klíčové texty napsaly ženy včetně Pavlína Jíšové (Náměsíčná laň), Navarové či Pavly Milcové (Medonosná), které "zařídily" mírný posun alba k folku.

Hana Sorrosová, spoluautorka titulní balady Stopy, se vkusně trefila spíš do minulosti, rozuměj do všeobecně zažitého pěveckého profilu Marie Rottrové. Není to chyba. Stopy, zdařilý duet Marie Rottrové s Petrem Němcem, dávají desce jakousi pojistku tradice. Včetně dvou skladeb s texty Jaromíra Nohavici.

Hudební doprovod je usazený, příliš nevyčníká, ale ani nepřekáží zpěvu Marie Rottrové. Zpěvačka si vybrala velmi dobré písně, které nepotřebovaly okatá aranžmá. Zvláště když znakem alba je vnitřní křehkost, vyváženost a hudební prostota. A takhle, s hlasem Marie Rottrové, který se příjemně poslouchá ve zralých i svěžích barvách a na kterém záleží především, vyznívají písně nejpřirozeněji.

⁶ O typu recenzentů a kritiků, kteří se vyjadřují podobnými souslovími, se Petr Žantovský ve své klasifikaci vyjadřuje jako o „Blahorodích“: „Chce-li Blahorodí dát najevo, že o následujícím tvrzení se nepřipouští sebemenší diskuse, zahájí větu slovy: Každý přece ví, všichni znají ze své zkušenosti, nikdo nemůže pochybovat, všeobecně je známo...“ ŽANTOVSKÝ, Petr. *Hrobaři, ratlíci a čáryfukové*. 1. vyd. Praha: Votobia, 2002. 120 s. ISBN 80-7220-130-1. str. 35

Marie Rottrová: Stopy

CD36:56min.

Hodnocení MF DNES: 70 % ⁷

Sémiologický rozbor

Bezprostřední interpretans: Marie Rottrová vydala novou desku Stopy.

Dynamický interpretans: záměrem sdělení jakožto znaku je vyvolat v příjemci pocit „dobře vykonané práce“ autora recenze, který chválí zpěvačku za její výkon, vyzdvihuje hned několik aspektů desky, přičemž nakonec soudu se ještě jasně vymezuje graficky .

Že výsledkem dynamického interpretansu není nabádat spotřebitele ke koupit produktu jako spíše se nevymezit zcela přesně, a ponechat si tak určitou možnost rozptylu svých následných soudů, naznačují především tyto výrazy:

70% jako konečné grafické hodnocení – konotace: lepší průměr (který průměrné desce dává i následující recenzent, jehož soud ale celkově vyznívá o poznání negativněji. Autor tak závěrečným nonverbálním resumé přeci jen trochu sráží své předcházející verbální hodnocení)

„Vkusné, uměřené, důstojné, zpívá suverénně, svěžím hlasem, výborný cit pro rytmus, ta pravá deska...“ což je ovšem něco, co „nevybočuje z představ, které si o zpěvačce utvořila řada jejích posluchačů“ (konotace: zastaralé (ale i „prověřené“), neinvenční), co se „trefuje spíš do minulosti a do všeobecně zažitého pěveckého profilu“ (konotace: zastaralé, přežité, neinvenční), zkratka „pojistka tradice“ (konotace tradice: zvyklost ale i přežitost). „Vkusné písně“ nepotřebují „okaté aranžmá“ (konotace: vůbec nemají aranžmá nebo nejsou z nějakého důvodu zjevné), „přirozené vyznění“ (pozitivní konotace) je záležitostí „hudební prostoty“ (negativní konotace).

Type – sdělení, jež má odkazovat na heroičnost interpreta tím, že při své cestě za výsledkem (vydání CD) „překonal překážku“.

Token: „Marie Rottrová má všeobecně zažitý pěvecký profil, nevybočuje z představ“..., ale „Rottrová si vždy uměla dobře vybírat a proto je to pro ní ta pravá deska.“

⁷ VLASÁK, Vladimír. *Nově vydané Stopy jsou pro Rottrovou ta pravá deska*. Idnes [online]. Praha: 22. 11. 2009 [cit. 2010 -01 19]. Dostupný z WWW http://kultura.idnes.cz/hudba.asp?c=A091120_170632_hudba_ob

Podmínky diskurzu: sepjetí s hudebním vydavatelstvím (nutnost album upřednostnit), nutnost v rámci omezeného prostoru referovat o informacích (autoři, spoluautoři) upozadňuje osobní exhibici, která se může projevat již ne v rámci vyšších větných celků, ale v rámci jednotlivých spojení (např. „ve zralých i svěžích barvách“ – které barvy jsou zralé a které svěží? Jsou zralé nutně nesvěží?)

Performativní aspekty výpovědi – použitá ilokuční slovesa: je (vkusné, uměřené, důstojné), nevybočuje, není (výjimkou), je (usazený, znakem je vnitřní křehkost) - reprezentativy

Recenze z deníku Právo, která je též uveřejněna na inter.stránkách Novinky.cz

Rottrová pop umí, ale jde hodně na jistotu

Nenápadná elegantní dáma českého popu Marie Rottrová vydala po delší době album Stopy, desku ne dokonalou, ale dobrou. Není pochyb o tom ¹⁴⁶, že její dlouholeté příznivce nadchne.

Zpěv Marie Rottrové je stále nesmírně příjemný, uklidňující, střídavý a přesný v emocích. Převážnou část desky tvoří jako vždy balady, např. výborná Žaluzie s náznakem latiny. Příjemná kytara se snaží trefovat do nálady popových desek pozdního Claptona, aranže jsou jemné a vkusné a celé to do sebe skvěle zapadá.

Jen čtvrtá píseň Nebyla láska Rottrové nesedla. Skladba, která velmi těžkopádně usiluje o tanečnost, je korunována brutálním klišé v podobě rýmu "láska-sázka", za který by se měli autoři bičovat. Už chybí jen "láska-páska".

Texty jsou jinak stoprocentní romantika ze staré školy, nic proti tomu, ale upřímně řečeno, chvílemi zazní i vyčpělejší metafory. Aby nedošlo k nedorozumění, Stopy nejsou špatná deska, v rámci domácí popové scény je dokonce velmi dobrá, přece jen ale dost předvídatelná, zejména v textech, a některé náročné posluchače to může kapku nudit.

Celkové hodnocení: 70 % ⁸

Sémiologický rozbor

Bezprostřední interpretans: Marie Rottrová vydala novou desku Stopy.

Dynamický interpretans: záměrem sdělení jakožto znaku je vyvolat v příjemci pocit „dobře vykonané práce“ autora recenze, který svůj subjektivní soud založil na krátkém leč efektním a

⁸ DVOŘÁK, Stanislav. Rottrová pop umí, ale jde hodně na jistotu. Novinky.cz [online]. Praha: 21. 12. 2009 [cit. 2010 -01 19]. Dostupný z www.novinky.cz/kultura/187434-rottrova-pop-umi-ale-jde-hodne-na-jistotu.html

informačně bohatém komplexním hodnocení, přičemž nakonec soudu se ještě jasně vymezil graficky (70% - lepší nadprůměr)

Že výsledkem dynamického interpretansu není vyslovit skutečný názor, ale spíše „prodat“ vlastní schopnost zcela se nevyomezit určují opět vybrané výrazy, které si vzájemně odporují:

„Elegantní dáma nadchne své příznivce... její projev je příjemný, uklidňující a přesný v emocích“ (konotace „přesný v emocích“ = snadno identifikovatelný, ale i vyumělkovaný). „Příjemná kytara, jemné a vkusné a celé to do sebe skvěle zapadá...“ až na „...brutální kliše, vyčpělejší metafory a předvídatelnost“ (této „dobré desky“)... deska je to ale „dokonce velmi dobrá“, která své „nadšené posluchače může kapku nudit.“

Type – sdělení, jež má odkazovat na heroičnost interpreta tím, že při své cestě za výsledkem (vydání CD) překonal překážku.

Token: „Rottrová pop umí, ale jde hodně na jistotu“ (či opačně – ačkoliv vsází na jistotu, cílem je nakonec pozitivní hodnocení – „umí“ – konotace sdělení: „jít na jistotu“ znamená neuspět)

Podmínky diskurzu: Sepjetí s hudebním vydavatelstvím, velmi krátké texty upřednostňují pouze základní relevantní informace (kdo udělal co a čemu se to podobá), cílí na emotivní složku, rozvité přívlastky, popisy nálad. Osobní exhibice se opět týká sousloví („stoprocentní romantika ze staré školy“)

Performativní aspekty výpovědi – použitá ilokuční slovesa: je (příjemný, přesný, předvídatelná, korunována jsou vkusné, nejsou špatná deska), snaží se (trefovat), chybí – reprezentativy

Nadchne, může (nudit), nedošlo k nedorozumění – direktivy/expresivy. Mluvčí sděluje co ho nadchlo (či nudilo) a nabádá adresáta, aby se pro záležitost také nadchnul či jí byl nuděn. „Aby nedošlo k nedorozumění“ je ilokuční výraz, jímž mluvčí nabádá adresáta k jednání (aby byl ostražitý při porozumění) - direktiv

Úloha recenzenta (jakožto individuality) je především osobní exhibice, jejíž cílem je udržení pozornosti čtenáře, a následný vlastní profit z důkladnějšího se uchycení v mocenské struktuře médií podávajících informace obdobného typu. Záměrem autora je jasně se nevyomezit a

ponechat prostor pro rozptyl hodnotového soudu, nutností je užití ilokučních slovních spojení, která vzbuzují dojem kompetentnosti autora a nabádají čtenáře k souhlasu s autorem.⁹

Zdá se, že zatímco u elektronických médií můžeme sledovat pokus o razantnější „vymezení se“, média tištěná v tomto ohledu balancují na hranici dichotomie doporučit/nedoporučit či líbí/nelíbí mnohem „krkolomněji“. Jak se pokusím ukázat na následujícím sémiologickém rozboru, v němž naopak zkoumám různé produkty (CD, koncertní vystoupení) téhož autora, není tato větší míra svobody dána záměrem podávat srozumitelnější a jasnější informace – naopak, hodnotový rozptyl u internetového autora může být ještě silnější, ač je tato tendence patrná až v čase (při porovnávání jednotlivých výstupů) a nikoliv v jednom výstupu samotném. Je to dáno tím, že i záměrem autora neplaceného odborného internetového serveru je jeho vlastní uchycení se v mocenské struktuře (dosáhnout na média placená), a následný prodej svého jména a svého média (diskurzu).

Sémiologický rozbor recenzí na týž produkt u jednoho autora – individuality (v různých diskurzích - médiích)

Sémiologický rozbor referování o dané hudební osobnosti či počínu u jednoho autora (individuality), ale v rámci různých médií (různých diskurzích), názorně ukazuje na svévolnost, s jakou je o dané skutečnosti referováno u autora subjektivních žánrů. Autor jakožto diskurz je pevně uchycen v mocenské struktuře, míra svobody slovních křeací a striktně subjektivních

⁹ Nezbytnosti jasně se nevyomezit a ponechat si rozptyl pro hodnotový soud si u kritiků povšimnul i americký historik Northrop Frye, který zkoumal způsoby literární kritiky. Fryeův příklad lze uvést jakožto rozšíření z pole hudební recenze na pole literární (divadelní, filmové) kritiky.

Fryeův příklad, kterak lze náhodně vybrané „klasiky“ literatury svévolně zařadit do „nižší“ i „vyšší“ třídy a ještě si svůj postoj náležitě obhájit. Frye zařazuje Shakespeara, Milтона a Shelleyo. Cit.:

1. Shelley je zařazen do nižší třídy, protože oproti ostatním má nedokonalou techniku a povrchnější myšlení
2. Milтона zařazuje do nižší třídy, protože náboženské zpátečnictví a těžko stravitelná dogmaticnost narušují spontánnost jeho projevu
3. Shakespeara zařazuje do nižší třídy, protože značný odstup od ideí činí z jeho drama spíše obraz života než tvůrčí pokus o jeho zdokonalení
4. Shakespeara zařazuje do vyšší třídy, protože zachovává integritu básnického vidění, jež je u ostatních zastíněna didaktičností
5. Milтона zařazuje do vyšší třídy, protože jej průnik k nejhlubším tajemstvím víry staví nad Shakespearovu světskost a Shelleyo nezralost
6. Shelleyo zařazuje do vyšší třídy, protože jeho láska ke svobodě promlouvá k srdci moderního člověka bezprostředněji než ti básníci, kteří uznávali zastaralé společenské a náboženské hodnoty.

„...s některými z těchto takzvaných „stanovisek“ bude čtenář sympatizovat víc, s jinými méně. To v něm nakonec vzbudí mylný pocit, že z předložených variant musí být jedna správná a že je důležité rozhodnout, která to je. Než se mu to podaří, uvědomí si bezobsažnost svého počínání a pochopí, že celý postup má povahu úzkostné neurózy vyvolané moralistními cenzory“ FRAE, Northrop. *Anatomie kritiky*. 1. vyd. Brno: Host, 2003. 440 s. ISBN 80-7294-078-3. str.41-42

názorů je ale omezena jen nepatrně. Sémiologický rozbor jakéhosi vývoje názoru jednoho autora - publicisty v rámci utváření mediální identity téhož hudebního interpreta poukazuje na četnost a razanci, s jakou jsou obměňovány povrchové formy referování. Záměrně je vybráno médium elektronické, které je nejnázornější („nejsvobodnější“) – zároveň se ale jedná o společensky nejprestižnější hudební server, který je mediálním partnerem velkých hudebních festivalů a uznávaným zdrojem informací, a zároveň prestižní médium tištěné, v němž se autor „uchytil“ později.

Vybraný autor je současně působí jako novinář v tištěných médiích, pravidelně přispívá do konkurenčních médií – tištěných i elektronických (současně Musizone, Musicserver, Freemusic, idnes.cz) – působí tedy v rámci různých diskurzů.

Při porovnávání jednotlivých mediálních výstupů si budu všimnout především těchto oblastí

- účinek, který má sdělení či jeho část vyvolat na straně adresáta (Piercův „interpretans“)
- prezentace povrchové formy (slovní kreace autora, především užití performativní aspekty výpovědi, denotace) – tj. „jak“ je obměňována povrchová forma
- vyznění obsahu pro čtenáře (konotace) – tj. jak tato prezentace slovního stylu působí na čtenáře (ironie, skryté narážky, celkové vyznění)
- podmínky diskurzu – „proč“ je obměňována povrchová forma

Autor recenzí: Benjamin Slavík

Hudební médium: Musicserver, Musiczone, Rock&Pop

Sledovaný vývoj názoru k „produktu“: kapela Roe-deer

1. Roe Deer - 2nd Floor Boy. Recenze desky (singlu) - 05. 04. 2006. Hudební Server Musiczone.

Jedním z prvních u nás vydaných singlů je pilotní singl "2nd Floor Boy" z právě připravovaného alba pražské kapely Roe-Deer. Skvěle napsaná kytarová písnička s výraznou melodií, chytlavými backgroundy (jedna z nejsilnějších zbraní Roe-Deer) a nasládlým Andrzejovým zpěvem. Písnička se veze na obdobné vlně jako skladby z posledního alba "Lollipop".

Největším posunem a kladem je výtečný zvuk a produkce, které se neujal nikdo jiný než Jan P. Muchow, který by údajně měl produkovat celou novinku. Jako B-stranu kapela zvolila zajímavou skladbu "KooKee", píseň lehce odkazující na lasvegaské hvězdy The Killers, s výraznou Šmityho basou a táhlým vokálem. Nemohu si pomoci,

ale obě písně, především pak titulní "2nd Floor Boy" jsou přesně ty skladby, které by bez problému mohly být vystřeleny do rádiovými éterů a stát se hity hitparád, mají k tomu veškeré předpoklady, což samo o sobě nic samozřejmě neznamená. Pokud ano, tak ať mi někdo vysvětlí proč už rádia hojně neprotáčejí "Isolated" od Southpaw.¹⁰

Sémiologický rozbor

Bezprostřední interpretans: nový singl od kapely Roe Deer „stojí za to“

Dynamický interpretans: záměrem sdělení jakožto znaku je pobídnout čtenáře k souhlasu s autorem, a k následnému dalšímu nákupu autora (recenze): „nemohu si pomoci, ať mi někdo vysvětlí“.

Obměna povrchových forem opět kopíruje obsahovou stálost:

Úvod: kdo (kapela Roe –deer) udělal co (nový singl) – v jakém časovém rámci (po posledním albu Lolilipop)

Stat': Jaký z toho má autor recenze prvotní dojem (Největším posunem a kladem je výtečný zvuk a produkce, jde o přesně ty skladby, které by bez problému mohly být vystřeleny do rádiovými éterů a stát se hity hitparád). Krátké zmínky o druhotných záležitostech (produkce se ujal Jan Muchow)

Závěr: Zpochybnění prvotního dojmu a věštění budoucnosti s ohledem na vlastní prospěch (písně i celý singl jsou oplývány superlativy, což ovšem „samo o sobě nic samozřejmě neznamená“). Pro autora samotného je tato kontradikce „samozřejmá“ (tj. připouští, že pro v jeho očích dokonalý produkt je naprosto přirozené, že se neprosadí). Závěr je opět vybidnutím čtenáře ke komunikaci s autorem: „ať mi někdo vysvětlí“.

Prezentace povrchové formy (slovní kreace autora, užité performativní aspekty výpovědi): „Skvěle napsaná, s výraznou melodií, chytlavými backgroundy. Písnička se veze na obdobné vlně“ (jako předchozí album). „Výrazná basa, táhlý vokál, mohly být vystřeleny do rádiovými éterů a stát se hity hitparád, mají k tomu veškeré předpoklady.“

¹⁰ SLAVÍK, Benjamin. *Recenze* Roe Deer - 2nd Floor Boy . Musiczone.cz [online]. Praha: 05. 04. 2006[cit. 2010 -07-07]. Dostupný z <http://www.musiczone.cz/recenze-1427/roe-deer-2nd-floor-boy>

Vyznění obsahu pro čtenáře: Roe-Deer vydávají po všech stránkách povedený singl, který navazuje na předchozí – taktéž povedenou – desku Lollipop. Jejich písně mají hitové ambice.

Podmínky diskurzu: Sepjetí s recenzovanou kapelou (přátelství nebo touha po přátelství), možnost prakticky svévolné kreace a hodnotového rozptylu při konstrukci mediální identity veřejně známé osobnosti. Autor je nařčen ze zaujatosti.

2. Roe-Deer, Clou, Příbram, Mnichovo Hradiště, Vídeň, 28.4. - 5.5.2006. Recenze několika koncertních vystoupení. Publikováno 16.06.2006. Kvůli rozsahu reportáže jsou vybrány jen relevantní pasáže s hodnotícími prvky. Odstavce od sebe oddělují úvodní perex a tři recenze na tři koncertní vystoupení. Server Musicserver.

Po několika reportážích, které přiblížily atmosféru zákulisí koncertů, jsme se vydali na cesty i s pražskou kytarovkou Roe-Deer. Ta před nedávnem vydala velice povedený singl "2nd Floor Boy". Redaktor musicserveru s nimi, a částečně také s Clou, strávil tři dny na třech koncertech - v Příbrami, v Mnichově Hradišti a v rakouské Vídni.

Dnes jsou v kurzu hlavně kytarovky, každý chce znít jako The Beatles, The Cure a Joy Division dohromady nebo taky Coldplay, ale ti zasvěcení jistě vědí, jak to je s původností velice populární kapely Chrise Martina. Depkaři se obrací k Jesus And Mary Chain, ti komplikovanější si ještě něco berou z New Order a Depeche Mode. Jednou z těch lepších českých kapel je i pražská formace Roe-Deer, na jejíhož frontmana Andrzeje právě čekám.

Po několika skladbách se od stolů lidí přesouvají na parket pod pódiem. Největší úspěch sklízí kapela s písní "2nd Floor Boy". *"Fakt výborná věc. Jdu si ten singl koupit. Jestli budu mít dost peněz, asi si vezmu i celé album,"* říká kdosi. Přesvědčivý, poctivý výkon zakončují Roe-Deer jedním přídavkem.... Hudba těchto britpopařů na mě působí daleko vyzrálejší a propracovanější dojmem. Vzpomínám si, co mi řekl před chvílí Andrzej: *"To víš, my asi nikdy nebudeme mít tolik lidí s rukama nad hlavou."* To snad Roe-Deer ani nepotřebují. Jejich síla je úplně někde jinde.

Roe-Deer hrají výborně. Koncert má vše, co by měl mít. Draživ, energii, po muzikantské stránce je také zvládnutý na výbornou. Do setlistu se oproti Příbrami vrací pomalá balada "Vertigo"...

Kolem půlnoci již slušně zaplněný klub netrpělivě očekává nástup kapely na pódium. Koncert se otevírá svižnou hitovkou "Melancholy". Kapela hraje téměř hodinový set. Dobrý, zatím nejlepší výkon, co jsem viděl, je podpořen především skvělým, neskutečně aktivním publikem.¹¹

Sémiologický rozbor

Bezprostřední interpretans: navštívené koncerty byly velmi povedené

¹¹ SLAVÍK, Benjamin. *Na cestách s kapelou Roe-Deer*. Musicserver.cz [online]. Praha: 16.06.2006 [cit. 2010 - 07-07]. Dostupný z <http://musicserver.cz/clanek/15246/Na-cestach-s-kapelou-Roe-Deer>

Dynamický interpretans: záměrem sdělení jakožto znaku je pobídnout čtenáře k souhlasu s autorem, a k následnému dalšímu nákupu autora (recenze): „nejlepší co jsem zatím viděl“ = viděl jsem jich více, jsem informovaný, obeznámený, poučený, kompetentní. „Redaktoři strávili tři dny“ = výstup je podpořen dostatečně dlouhým časovým úsekem, v němž se mohl formovat relevantní názor.

Prezentace povrchové formy (slovní kreace autora a užití performativní aspekty výpovědi): před nedávnem vydala velice povedený singl (zásluhy v minulosti), jsou jednou z těch lepších českých kapel (tj. lepších než průměr), hudba na mne působí daleko vyzrálejší a propracovanějším dojmem, přesvědčivý, poctivý výkon. (Fanoušky s rukama nad hlavou) Roe-Deer ani nepotřebují. Jejich síla je úplně někde jinde. Hrají výborně. Koncert má vše, co by měl mít. Draživ, energii, po muzikantské stránce je také zvládnutý na výbornou.

Vyznění obsahu pro čtenáře: Roe-Deer předvedli tři mimořádně vydařené koncerty. Vystoupení byla zajímavá, živá, z řemeslného hlediska dokonale zvládnutá. Výkon poctivý a přesvědčivý = průkazný, jasný, tj. nezpochybnitelný. Žádné negativní hodnocení není přítomné.

Podmínky diskurzu: Sepjetí s recenzovanou kapelou (přátelství nebo touha po přátelství), možnost prakticky svévolné kreace a hodnotového rozptylu při konstrukci mediální identity veřejně známé osobnosti, autor je čten.

3. Roe-Deer, Fortunas Favourites, Palác Akropolis, Praha, 4.10.2006. Recenze koncertního vystoupení. Vybrány jsou jen pasáže týkající se skupiny Roe-Deer. Hudební server Musicserver.cz

Roe-Deer tento týden vydali svou čtvrtou desku "Take", kterou ve středu 4. října křtili ve slušně zaplněné Akropoli. Nejsou to žádní nováčci, koncertně patří k nejlepším českým kapelám vůbec. Co se tentokrát v Akropoli dělo? Potvrdila kapela své za léta tvrdé práce vydobyté postavení?

Populární pražská kytarová kapela Roe-Deer ve středu 4. října pokřtila své nové album "Take" ve slušně zaplněném Paláci Akropolis. Akce, jako jsou koncerty skupin typu Roe-Deer, jsou něco jako sázka na jistotu. Jsou to akce, kdy víte, co přesně můžete čekat jak od celého večera, tak od vystupujících. Roe-Deer samotné křtění alba, mimochodem docela povedeného, koncertu pojali velice sympaticky. Po základní části show jen bez patetických, rádoby vtipných proslovů či neočekávaných překvapení udělali to, co udělat měli, a pokračovali v koncertu.

Hned z úvodu celého vystoupení se dostalo na jeden z nejlepších okamžiků koncertu - a to skvěle zahranou skladbu "Secret Lovers" ze starší desky "Lollipop". V tu chvíli měli Roe-Deer všechno. Spád, emoce, skvěle napsanou písničku s výtečným textem a dokonce i to, co kapele chybí na desce. To něco, co z dobré kapely dělá kapelu výbornou. Přitom Roe-Deer takoví naživo jsou. Charisma, osobitost, energie a lehkost - to všechno tam bylo.

Andrzej zpíval výborně, kapela hrála spolehlivě, Šmity se tradičně usmíval, Marek bušil do bicích vši silou a zasněný civilní Adam jako by vůbec nevnímal, že je na koncertu - dotažená image se vším všudy. Roe-Deer nejsou typ kapely, na kterou by několik řad po pódiem zběsile pařilo a každou chvíli byl kotel dva metry nad zemí. Na Šmityho a spol. se chodí hlavně poslouchat, pokyvovat hlavou a vnímat s veselou melancholií zazpívané naivní a dojemné indie příběhy, což je dobře. Jako vždy velký úspěch sklídila hitovka "2nd Floor Boy", starší klasika "Strangers" a závěrečné opakované nastartované "Vertigo", jedna z nejlepších českých kytarových písní vůbec. Skupina se ještě nechala vytleskat na přídavek "Stupid Song" a v tu chvíli teprve skladba dostala ten rozměr naprosto odvázaného úletu a pozvánky na afterparty.

Verdikt: Roe-Deer opět ukázali, že jsou hlavně koncertní kapelou. Dokázali, že to něco málo, co jim chybí na albu, bez problému vynahradí na koncertu. Včerejší koncert měl všechno, co má koncert mít, abych ho mohl označit za výborný.¹²

Sémiologický rozbor

Bezprostřední interpretans: křest desky byl maximálně povedený, Roe-deer jsou výtečná kapela po všech stránkách

Dynamický interpretans: záměrem sdělení jakožto znaku je pobídnout čtenáře k souhlasu s autorem, a k následnému dalšímu nákupu autora (recenze): „...jsou to akce, kdy víte, co přesně můžete čekat“ = čtenář ví, co čekat, řekne-li mu to autor. „Roe-Deer měli všechno, a udělali vše co mohli.“ „Chodí se hlavně poslouchat“ (tj. čtenáři, vy chod'te hlavně poslouchat. Kdo nechodí poslouchat, dělá něco špatně)

Prezentace povrchové formy (slovní kreace autora, především užité performativní aspekty výpovědi, denotace): patří k nejlepším českým kapelám (již tedy ne k nadprůměrným, ale k „top“ – autor se ještě patrněji vyhraňuje), populární pražská kytarová kapela (populární = u obecnstva oblíbená. Autor tím neguje svůj poslední příspěvek, ve kterém poukazoval na malou návštěvnost koncertů (nepopulárnost u širší veřejnosti) a na to, že dobrý výkon „ještě samozřejmě nic neznamená“, a že mu „musí někdo vysvětlit“ proč rádia nehrají tuto skupinu

¹² SLAVÍK, Benjamin. *Indie show v Akropoli s novou deskou Roe-deer*. Musicserver.cz [online]. Praha: 05.10.2006 [cit. 2010 -07-07]. Dostupný z <http://musicserver.cz/clanek/16421/Roe-Deer-Fortunas-Favourites-Palac-Akropolis-Praha-4-10-2006>

a jí podobné (Southpaw). Koncert je sázka na jistotu. Křtěné album (s názvem „Take“) je „docela povedené“. Bez patetických a rádoby vtipných proslovů či neočekávaných překvapení. Spád, emoce, skvěle napsaná písnička s výtečným textem, kapela se při živých vystoupeních stává výbornou. Charisma, osobitost, energie a lehkost. Zpěvák zpíval výborně, kapela hrála spolehlivě. Kapela má dotaženou image se vším všudy. Koncert výborný

Vyznění obsahu pro čtenáře - konotace: Křest desky byl unikátní, kapela je skvělá

Podmínky diskurzu: Sepjetí s recenzovanou kapelou (časté přátelské rozhovory, kamarádský vztah), možnost prakticky svévolné kreace a hodnotového rozptylu při konstrukci mediální identity veřejně známé osobnosti, autor je čten, čtenáři v diskuzi opět komentují autorovu zaujatost.

5. recenze nové desky – „Popové hity jak mají být“ 04.10.2006 hudební server Musicserver

„Roe-Deer je kapela asociací, emocí a s tím spojených představ. Šmity a spol. vyvolávají dojmy naivity, a to vším, co dělají. Svoji muzikou - jednoduchými líbivými melodiemi, Andrzejovým zpěvem, image, výrazem. Vždy budou působit naivně v jakémkoliv poloze. V tom nejlepším slova smyslu.

Šmityho kapela není ani tak zásadní muzikou, co dělá, ale hlavně tím, o co se v Česku již nějakou dobu snaží. Hrát v této republice britskou hudbu není jednoduché.... Celý předchozí text by měl vyjadřovat, že se novinka Roe-Deer povedla. Je taková, jaká se čekala, že bude v případě, že vše dopadne tak, jak má. Jako celek drží pohromadě a staví na jednotlivých písničkách, z nichž je téměř každá popový hit. Album "Take" je jako kamarád, co vás nezradí, ale ani vám neporadí, co dělat. Prostě taková pohoda. Nebo jinak, poslouchat Roe-Deer je jako znovu se potkat s první láskou, kterou jste nikdy neměli. S tou, která, když jste šli domů, se na vás smála, a vy o tom nevěděli. Některé věci docházejí až časem a je třeba je pojmenovávat pravými jmény. Roe-Deer jsou dobrá pohodová kapela....“¹³

Sémiologický rozbor

Bezprostřední interpretans: Kapela Roe-Deer dělá skvělé popové hity

Dynamický interpretans, performativní aspekt výpovědi: „Některé věci docházejí až časem“ (= autor nabádá čtenáře k souhlasu se svým postojem a k potvrzení svého statusu. Po delším

¹³ SLAVÍK, Benjamin. *Popové hity jak mají být*. Musicserver.cz [online]. Praha: 04.10.2006 [cit. 2010-07-07]. Dostupný z <http://musicserver.cz/clanek/16372/Roe-Deer-Take/>

profesním časovém úseku došel k přesvědčení, že kapela je skvělá. Kdo zastává jiný názor, ještě nedospěl.)

Prezentace povrchové formy (slovní kreace autora, denotace): kapela vyvolává dojem naivity, ale v tom nejlepším slova smyslu (příklad stati, v jejímž rámci se autor nechce přesně vyhranit), melodie jsou jednoduché a líbivé (konotace pozitivní i negativní: jasně čitelné, předvídatelné, přístupné širšímu obecnstvu). Kapela není tak zásadní muzikou (ačkoliv viz výše „hrají výborně“, a kapela nepostrádá „charisma, osobitost, energie a lehkost“).

Vyznění obsahu pro čtenáře - konotace: deska je kompaktní, navozuje příjemnou náladu, kapela to nemá v českých poměrech jednoduché, každá z písní je hitem.

Podmínky diskurzu: Sepjetí s recenzovanou kapelou (časté přátelské rozhovory, kamarádský vztah), možnost prakticky svévolné kreace a hodnotového rozptylu při konstrukci mediální identity veřejně známé osobnosti, autor je čten, čtenáři v diskuzi opět komentují autorovu zaujatost – kvůli jeho radikálnosti ho ale dále vyhledávají a dále kritizují. Autor je jedním i anonymních diskutujících označen za „horkého aspiranta na nejhoršího recenzenta roku“¹⁵¹

Type – sdělení, jež má odkazovat na heroičnost interpreta tím, že při své cestě za výsledkem „překonal překážku“.

Token: Šmityho kapela není ani tak zásadní muzikou, co dělá, ale hlavně tím, o co se v Česku již nějakou dobu snaží.

4. zmínka o kapele v rámci všeobecného článku o písničkářích, tištěný měsíčník Rock&Pop, únor 2007

„Jde o českou scénu a její posuzování si vždy žádá obezřetnost a citlivost. Niceland vydá třetí týden svou debutovou nahrávku a zamiluje si ho pražská converse mládež - fanoušci toho lepšího mainstreamového popu¹⁴ (čtete: zamilují si ho fanoušci kolem Roe-Deer i příznivci k uzoufání trapných kapel, na kterých lze ještě něco

¹⁴ Toho, že pojem pop je „největší překážkou na cestě rockové kritiky“ si povšiml mezi jinými i hudební sociolog Andrew Chester. Slovo vlastně pouze „vymezuje hudbu bílé městské mládeže a jeho význam tedy může být určen je na základě sociálních a nikoliv kulturních kritérií“, navíc americké slovo „rock“ v kritice vždy zahrnuje popovou mystifikaci. V originále: „The biggest obstacle in the path of rock criticism is the notion of *pop*. The term is of course British, but the American word *rock* is not free of the pop mystification. Pop denotes a cultural, not an aesthetic object; the distinctive popular music of white urban youth, North American and British, that has developed in the past 15 years. The acceptance of a cultural definition of the object of criticism leads inevitably to a cultural as opposed to an aesthetic criticism. Musical form and musical practice are studied as an aspect of social relations, and significance is determined by social, not musical, criteria.“ CHESTER, Andrew. For a Rock Aesthetic. *New Left Review*, [online], 59/1970 str .83-96. [cit. 30.7.2010]. Dostupné z < <http://www.tagg.org/others/chester.html> >

řešit, a potkáte je hlavních časech na festivalech – tj Kryštof, Aneta Langerová atd.)... Niceland je figurka, která ideálně zapadne na českou pokryteckou scénu.“¹⁵

Bezprostřední + dynamický interpretans: Roe – Deer patří k lepšímu mainstreamovému popu. Posuzování si žádá obezřetnost a citlivost (nabádání čtenáře k souhlasu s autorem, který celou záležitost posuzoval vnímavě a do hloubky)

Prezentace povrchové formy - denotace: k uzoufání trapné kapely, česká pokrytecká scéna.

Vyznění pro čtenáře - konotace: Příznivci zpěváka Nicelanda, který je figurkou na pokrytecké české hudební scéně, jsou titíž, jako příznivci Roe-deer a trapných (zahanbujících, ostudných) kapel. Tyto kapely patří na českou scénu, která je zcela pokrytecká (konotace - neupřímná. O uvěřitelných a poctivých výkonech se autor již nezmiňuje)

Podmínky diskurzu: vyhraněný tištěný měsíčník, který má na scéně pověst „undergroundového“. Autor se snaží uchytit a zavděčit se v novém médiu. Tvorba mediálního obrazu již není také svévolná (v rámci autora jakožto osoby), články podléhají radě redaktorů a šéfredaktorovi. Sílí tlaky na autora jakožto diskurz. Kapela přestává s autorem komunikovat.¹⁶

6. Zmínka o kapele v článku o české indie scéně, tištěný měsíčník Rock Pop, březen 2007

„Roe-deer, Southpaw, Khoiba, Sunshine budiž to hlavní kapely tvořící tuzemskou indie scénu, mnohdy kvůli demografii křtěnou na pražskou. Když pomineme ty předposlední a poslední desku těch posledních, zvukově se jedná o vcelku normální britpopové kytarovky, jejichž prvním, druhým ani desátým přáním není touha tvořit alba, která ve svém portfoliu budou mít názor na to, proč hrají, co hrají a zpívají, co zpívají. Naopak ten, kdo by na to chtěl jít tímto směrem, je buď obelhán nebo pohlcen. Prostě není žádoucí. Interpreti si žijí jeden mejdan, který se střídavě přesouvá z Roxy do Rock café, občas se zastaví v Abatonu a hrají si na ty, které milují, v tomto případě včerejší hrdiny britské scény. Koncerty nejsou koncerty, kam jdete na kapelu, ale společenskými akcemi, kde potkáte známé, koukáte, jestli ostatní koukají... Neřešíte, jestli se vám do uší valí The Verve nebo Roe-Deer, protože u nich jde o hudbu až v poslední řadě.

¹⁵ SLAVIK, Benjamin. Songwriter na scéně? Fake! *Rock&Pop*, 2007, ročník XIX, č. 2/289, str.17-18. ISSN 0862 – 7533

¹⁶ „Benjamin Slavík se s námi snažil neustále kamarádit, sám se zval k našemu stolu a pokaždé se k nám přátelsky hlásil. Jeho nadšení bylo až podezřelé, ale nemůžu lhát – nebylo nám nepřijemné. Pak najednou ze dne na den otočil, začal po nás v médiích plivat. Vůbec jsme to tehdy nepochopili – asi jsme ho zapomněli pozvat na nějakou párty.“ PALEC, Andrej, zpěvák skupiny Roe – deer, zdroj: osobní archiv autora

Také tu jsou kluci, co by ambice měli, sic ne něco předvést, ale jít se svým snem dál, než být za hvězdy bavících se teenagerů v Praze a do Prahy dojíždějících. Touha po slávě je neúměrná schopnostem a výsledkem je poměrně komický mix trapných keců „jak si nás česká scéna nezaslouží“ a splácaných songů, kde nemáte jasno, jestli autoři onanují nad laptopem, kytarou, nebo vaší blbostí... Je to odmírání průměrnosti a bezpohlavnosti. Protože to není zábava, to je nuda, pocit deja-vu, nejlepší cesta k plíživé demenci a definitivnímu zkosnatění zevnitř.

Ale budiž... Pokud bychom tedy přistoupili na absenci touhy něco dokázat a snahu pouhého přiblížení se zahraničním vzorům, je nutné se konfrontovat se zahraničními jmény, že jste alespoň zábavní jako oni – prostě že je sjedete přes kopírák a vytěžíte z toho. Aní z této strany to však nefunguje (Roe-Deer se nám budou hodit znovu), není to šikana, spíš potvrzení faktu, že se někdo vytrvale plete tam, kde na to nemá, a nikdy nemá dost. Před pár lety předskakovali hvězdám první kytarové ligy Franz Ferdinand a rozdíl byl větší, než největší optimisté čekali...“ (pozn. autora: pasáž o autorovi přípustnějších muzikantech Slavík doplňuje:) „Pro srovnání: podobně dlouho se na scéně objevuje Šmity se svými co do personálií značně proměnlivými Roe-Deer a za tu dobu zvládl nahrát několik roztodivně sladkých pop songů s extrémně blbými texty. Ač tvrdit je to hořké a nepopulární, musí to být. Roe-Deer, i když by stokrát chtěli, nedokáží být placebo na absenci dobrého britpopu v Praze a okolí. Andrzej je podprůměrný zpěvák, šmoulí textař bez talentu, a tak vůbec. Už je to spíš tancovačka. Ale nechtějí si to přiznat.“¹⁷

Sémiologický rozbor

Bezprostřední interpretans: Roe-Deer jsou bezpohlavní podprůměrná kapela. Nikdy se nepřiblíží ke svým zahraničním vzorům, jejich neustálá touha tak činit je maximálně trapná. Písně jsou neinvenční, texty špatné, zpěvák podprůměrný.

Dynamický interpretans: záměrem sdělení jakožto znaku je opět vyvolat v příjemci pocit „dobře vykonané práce“ autora článku, který svůj subjektivní soud založil především na komparativním zkoumání zahraničních vzorů českých indie kapel. Autor se snaží navodit dojem, že je v dané tematice odborníkem, čtenářovou pozornost se snaží udržet prostřednictvím slovních a stylistických kreačí, které nejsou pro tištěné médium typické, jak je patrné v jeho úpravě slovní formy článku.

Zcela negativní vyznění článku se autor snaží „změkčit“ a obhájit pomocí spojek a slovních obrátů, které navozují dojem skutečně objektivní práce („budiž“, „není to šikana“, „ač tvrdit je to hořké a nepopulární“). Tyto znaky mají opět pomoci lépe autora (a médium) prodat, protože čistě hanlivý pamflet nebývá čtenáři periodik tohoto typu vyhledáván (na rozdíl např.

¹⁷ SLAVÍK, Benjamin. SLAVÍK, Benjamin. Česká indie scéna – neškodná hra o přestávce v ROXY? *Rock&Pop*, 2007, XIX, č. 3/ 290, str.56-59. ISSN 0862-7533

od bulvárního tisku). Obměna povrchové formy jasně poukazuje na reklamní techniku, které je zde využíváno.¹⁸

Prezentace povrchové formy (touha po přitáhnutí pozornosti): šmoulí textař bez talentu, je to tancovačka, blbé texty, trapné kecy, onanovat.

Ilokuční aspekty výpovědi – nabádání k jednání: „Když pomineme ty předposlední a poslední desku těch posledních“ (tj. ač prvotní výčet čítá 4 kapely, bavme se jen o dvou). „Ten, kdo by na to chtěl jít tímto směrem, je buď obelhán nebo pohlcen“ (nabádání čtenáře k tomu, aby tímto způsobem nejednal, a aby se ztotožnil se subjektivním názorem kompetentního autora). „Není jasné, zda se kapela ukájí nad vaší blbostí“ (nabádání k jednání – „nenechte se využívat“).¹⁹

Podmínky diskurzu: vyhraněný tištěný měsíčník, který má na scéně pověst „undergroundového“. Autor si vydobyl pověst „nekompromisního“ soudce, jeho rozptyl v hodnocení neuchází pozornosti čtenářů, kteří se zálibou sledují jeho další počínání. Čtenáři hodnotí autorovi příspěvky veskrze negativně, ale dále je vyhledávají. Nákup autora vede k jeho lepšímu prosazení v periodiku. Autor dostává více prostoru i vlastní rubriku s názvem „Tribuna drzosti“. Mezi kapelou a publicistou panuje silná osobní nevráživost.

Hudební kritika v rámci masové kultury

První příklady recenzí od daného autora naznačují pozitivní postoj recenzenta k posuzovanému (zde hudební kapela Roe-Deer). Podle typologie recenzentů od Zbyňka Zemana (redaktor Folktime), by se v roce 2006 dal Benjamin Slavík zařadit pod subkategorii Protlačovatele: „Rejpal pouze dost nechutně ponižuje kohokoliv, kdo se mu namane pod jeho drobnohled. Občas udělá výjimku, aby to naoko vypadalo, ale jinak mu nejde o nic jiného, než o ponížení druhého. Ať už z klamného dojmu, že tak vyrostete sám, či ze závisti nebo žárlivosti, že někdo něco umí. Rejpala nepotřebuje nikdo. Pokud se mu totiž nějaký umělec

¹⁸ „Protože každý produkt pod tlakem systému využívá reklamní techniku, mění se tato technika na idiom „styl“ kulturního průmyslu.“ ADORNO, Theodor, W. *Estetická teorie*. 1. vyd. Praha: Panglos, 1997. 481 s. ISBN 80-902205-4-1 str. 162

¹⁹ Užívání obdobných ilokučních aktů má za cíl přimět čtenáře k souhlasu s médiem, nesouhlas je naopak společensky sankcionován. Adorno zasazuje tento trend do širšího rámce masové kultury: „...stará průpovídka buržoazní zábavy „Asi jste už viděli“, která byla na trhu neškodným podvodem, se s odstraněním zábavy a trhu stává krvavě vážnou. Dříve bylo fiktivním trestem, že se člověk nemohl účastnit hovoru. Dnes ten, kdo není schopen hovořit správným způsobem, totiž kdo není schopen formule, konvence a úsudky z masové kultury neúnavně reprodukovat jako své vlastní, je ohrožen existenčně, je podezřelý jako hlupáček nebo intelektuál.“ ADORNO, Theodor. *Schéma masové kultury*. Praha: Oikúmené, 2009, 62 stran, ISBN 978-80-7298-406-0. Str.5

bude snažit zavděčit, dříve nebo později rezignuje a přestane s uměleckou tvorbou. Rozdíl mezi Rejpalem a Protlačovatelem se někdy těžko pozná. Protlačovatel také kritikou až ponižuje, ovšem při podrobnějším zkoumání naleznete nějaké jeho koně, které se snaží dostat někam výš a docela umně je dokáže vychválit. Chvála je cílená a reklamní.²⁰

S přechodem autora do dalších médií a společně s osobními neshodami se autorova role přesouvá. Jeho cílem je usadit se v mocenském diskurzu média, z autora – osoby se stává autor-diskurz. Výsledek hodnotového soudu vyznívá zcela naopak, účelem však není kapelu skutečně pohanit, nýbrž zvýšit vlastní cenu na trhu práce. Formování „image“ hudebního interpreta v médiích je do jisté míry náhodné a odehrává společně s tím, jak se formuje autor – diskurz, tedy celé médium. Autorův výkyv preferencí neuniknul ani jeho čtenářům.²¹ Ti – fascinováni produktem (recenze) však autora dále nakupují, což umožňuje jeho lepší postavení na trhu. Všechny výše uvedené hudební recenze pracují s reklamními technikami, s charakteristikou módy a v jejich rámci se uplatňuje dichotomie masové kultury variace/schéma. Všechny tyto aspekty jsou podrobněji popsány v teoretické části mé práce.

Postavení českého hudebního (kulturního) recenzenta je specifické právě v tom, že jeho mínění i cíle formuje masová kultura, která přímo ovlivňuje pole možného jednání (resp. metareferování). Subjektivní novinářské žánry v postmoderně zcela ztrácí svou „nezávislost“, relevanci i skutečnou individuální subjektivnost.

²⁰ ZEMAN, Zbyněk. Také si hýčkáte svého kritika? [online]. FOLKtime: 4. 4. 2008, [cit. 14. 7. 2010]. Dostupný z < <http://www.folktime.cz/fejtony/take-si-hyckate-sveho-kritika.html> >

²¹ Reakce neznámého pisatele z diskusního fóra 6. dubna 2008, reakce na článek SLAVÍK, Benjamin. *Recenze* Roe Deer - 2nd Floor Boy . Musiczone.cz [online]. Praha: 05. 04. 2006 [cit. 2010 -07-07]. Dostupný z <http://www.musiczone.cz/recenze-1427/roe-deer-2nd-floor-boy>